

Załącznik do Uchwały
Nr LX/701/2010
Rady Miejskiej w Koszalinie
z dnia 28 października 2010 roku

**MIEJSKI
PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2011 – 2014**

WSTĘP

Narkomania, to jeden z najbardziej niepokojących problemów społecznych. Obecność kulturowa zjawiska, często dramatyczne konsekwencje brania narkotyków, zagrożenie dla dzieci i młodzieży – to główne przyczyny reakcji społecznych, w których dominują lęk i odrzucenie.

Wprawdzie większość ludzi postrzega narkomanię w kategoriach choroby, to nadal w świadomości społecznej pokutuje wiele mitów i uprzedzeń. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w sferze zainteresowania różnych służb i instytucji, takich jak: leczenie, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, media.

Narkomania często prowadzi do społecznej marginalizacji, współwystępuje z zachowaniami niedostosowanymi, destrukcyjnymi zagrażającymi zdrowiu i życiu. Zatacza coraz szersze kręgi, obejmując swym zasięgiem bliższe i dalsze środowisko osób używających i uzależnionych.

Jednym ze wskaźników wzrastającego i niepokojącego zjawiska jest analiza przeprowadzonych w czerwcu 2010 roku na zlecenie Urzędu Miejskiego badań, z której wynika, że aż 2/3 młodzieży koszalińskich szkół w wieku 13-18 w okresie ostatnich 12 miesięcy otrzymało propozycję kupna lub poczęstowania narkotykiem (w tym klasy I szkół gimnazjum – 21,2 %, klasy II szkół gimnazjalnych – 35 %, klasy III szkół gimnazjalnych – 53,5%, I klas szkół ponadgimnazjalnych – 56 %, II klas szkół ponadgimnazjalnych – 73%). Składającymi propozycję najczęściej byli bliscy koledzy – 22,9 %, dalsi znajomi – 13,2 %, delerzy – 9,7 %, kontakt internetowy 9,9 %, zaś 5,7 % stanowiły inne osoby.

Najbardziej zagrożonymi miejscami, jeśli chodzi o dostępność narkotyków były domy kolegów – 17,4 %, domy rodzinne – 10,3 %, dyskoteki- 11,0 % oraz inne miejsca 22,3 %. Szkoła okazała się najmniej dostępnym miejscem, gdyż stanowiła 10,2 % badanej populacji. Jest to wynikiem prowadzonych regularnie w szkołach programów profilaktycznych, w które to czynnie angażują się organizacje pozarządowe, Policja, Straż Miejska oraz koszaliński samorząd.

Przeprowadzone badania potwierdziło, że problem sięgania po środki odurzające dotyczy wszystkich rodzajów szkół, zaś najbardziej narażone są III klasy gimnazjalne oraz klasa I i II szkół ponadgimnazjalnych.

Poniżej w ujęciu tabelarycznym znajduje się informacja dotycząca najczęściej zażywanych substancji psychoaktywnych deklarowanych przez uczniów koszalińskich szkół.

Rozkład najczęściej zażywanych narkotyków przez młodzież szkolną z Koszalina (pierwsze wskazanie)

		Rozkład próby w/g wieku respondentów				
		klasa pierwsza gimnazjum	klasa druga gimnazjum	klasa trzecia gimnazjum	pierwsza klasa szkoły ponadgimn.	druga klasa szkoły ponadgimn.
Rozkład najczęściej zażywanych narkotyków przez młodzież szkolną z Koszalina (pierwsze wskazanie)	nie brali narkotyków	206 69,4%	140 47,1%	153 51,2%	178 59,3%	96 31,0%
	marihuana, haszysz	31 10,4%	65 21,9%	39 13,0%	33 11,0%	86 27,7%
	LSD		24 8,1%	13 4,3%		28 9,0%
	amfetamina, kokaina, heroina		36 12,1%		22 7,3%	
	crack	1 ,3%		1 ,3%		3 1,0%
	leki uspokajające bez zalecenia lekarza	59 19,9%	14 4,7%	15 5,0%	12 4,0%	5 1,6%
	kleje, rozpuszczalniki		9 3,0%			36 11,6%
	anaboliki, sterydy		9 3,0%		44 14,7%	56 18,1%
	inne środki psychoaktywne			78 26,1%	11 3,7%	
	Razem	297 100,0%	297 100,0%	299 100,0%	300 100,0%	310 100,0%

Wzrastająca liczba problemów związanych z zażywaniem narkotyków zobowiązuje władze różnego szczebla, a w szczególności samorządowe do poszerzania i skoordynowania działań interwencyjnych, leczniczo- rehabilitacyjnych, edukacyjnych oraz przede wszystkim profilaktycznych.

Cel główny:

Ograniczenie spożywania narkotyków i związanych z tym problemów szkolnych, społecznych i zdrowotnych.

Cele szczegółowe:

1. Zmniejszanie problemów wynikających z używania substancji psychoaktywnych.
2. Zwiększanie świadomości i poparcia dla działań podejmowanych na rzecz społeczności lokalnej, a w szczególności dzieci i młodzieży – z zakresu zapobiegania narkomanii.
3. Zwiększanie liczby efektywnych programów profilaktycznych.
4. Zmniejszanie skali problemów dotyczących rodziny, a wynikających z podejmowania różnych zachowań problemowych.
5. Zwiększanie umiejętności i zasobów społecznych młodzieży, niezbędnych do radzenia sobie z problemami oraz wdrażanie form profilaktyki opartych na kształtowaniu dojrzałych postaw i wartości akceptowanych społecznie.
6. Promowanie zdrowego stylu życia.
7. Zwiększanie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Koszalina.

Zadania własne gminy i kierunki działań.

Zadanie I

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami poprzez:

1. udzielanie porad i konsultacji psychologicznych dla osób uzależnionych i eksperymentujących z narkotykami oraz członków ich rodzin – w ramach punktów konsultacyjnych ,
2. prowadzenie działań motywujących do podjęcia terapii,
3. organizowanie grup terapeutycznych i pomocy psychospołecznej dla dzieci i młodzieży eksperymentującej z narkotykami,
4. kontynuowanie współpracy z ośrodkami terapeutycznymi w celu zwiększenia dostępności do terapii stacjonarnej,
5. podjęcie ścisłej współpracy z mediami lokalnymi celem rozpowszechniania informacji związanych z działalnością realizatorów programów oraz stałą ofertą pomocową dostępną w mieście.

Zadanie II

Udzielanie rodzinom, w których występuje problem narkomanii pomocy psychospołecznej, prawnej i socjalnej poprzez:

1. Prowadzenie bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa prawnego, psychologicznego, pedagogicznego dla osób nadużywających substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin (rodziców, opiekunów) z zakresu : psychoedukacji, podnoszenia umiejętności wychowawczych, przygotowania rodziny do powrotu jej członka po zakończeniu terapii.
2. Organizowanie działań środowiskowych, interwencji rodzinnych, współpracy z rodzinami w miejscu zamieszkania,
3. Opracowywanie materiałów informacyjnych dot. narkomanii, miejsc i form pomocy oraz ich rozpowszechnianie,
4. Systematyczna współpraca z placówkami zajmującymi się pomocą dla rodzin osób uzależnionych w zakresie diagnozy stanu aktualnego i koordynacja działań.

Zadanie III

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej, szkoleniowej w zakresie wczesnej profilaktyki poprzez:

1. tworzenie i realizację programów profilaktycznych w szkołach i placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
2. dofinansowywanie realizowanych programów profilaktycznych na terenie szkół oraz ich koordynacja i nadzór nad ich realizacją,

3. prowadzenie profilaktycznej działalności pozaszkolnej w zakresie różnych form rekreacji i rozwoju osobistego w ramach alternatywnych form organizacji czasu wolnego,
4. dofinansowywanie obozów i kolonii profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i młodzieży, w trakcie których realizowane będą programy przeciwdziałające zachowaniom problemowym (związanych z zażywaniem narkotyków),
5. prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla uczniów posiadających zdiagnozowane deficyty emocjonalno – społeczne,
6. promowanie programów opierających się na pracy liderów młodzieżowych w środowisku rówieśniczym,
7. realizacja profilaktyki trójwymiarowej tj. skierowanej jednocześnie do dzieci, młodzieży, nauczycieli oraz rodziców.
8. dofinansowywanie imprez miejskich gruntujących postawy promujące zdrowy styl życia, właściwe wzorce rodzinne i społeczne,
9. organizowanie spotkań i szkoleń informacyjno-edukacyjnych m.in. z: Policją, młodzieżą szkolną, pedagogami oraz mieszkańcami miasta,
10. realizacja alternatywnych form oddziaływań w środowisku lokalnym o charakterze profilaktycznym w ramach programu partyworking – punkty konsultacyjne w pubach, w klubach młodzieżowych, w dyskotekach,
11. organizowanie kampanii społeczno – edukacyjnych w środowisku lokalnym poprzez:
 - a. opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii (ulotki, broszury, plakaty),
 - b. współpraca z mediami w zakresie upowszechniania wiedzy na temat narkomanii i związanych z nią problemów oraz w zakresie promocji zdrowego stylu życia.

Zadanie IV

Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów związanych ze zjawiskiem narkomanii poprzez:

1. udzielanie wsparcia finansowego instytucjom, organizacjom pozarządowym zajmującym się problemem narkomanii,
2. organizowanie spotkań sprzyjających zawiązywaniu się lokalnej koalicji przeciw narkomanii (młodzież szkolna, rodzice),
3. dofinansowywanie programów i działań terapeutycznych i rehabilitacyjnych, minimalizujących szkody zdrowotne oraz ich koordynacja,
4. współpraca z policją w celu prowadzenia wspólnych działań profilaktycznych wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii poprzez:
 - a. przeciwdziałanie rozprowadzaniu narkotyków wśród dzieci i młodzieży,
 - b. dokonywanie systematycznych kontroli miejsc szczególnie narażonych na działalność dealerów narkotykowych: szkoły, kafejki, dyskoteki, place zabaw itp.

Zadanie V

Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ich ze środowiskiem lokalnym poprzez:

- udzielanie wsparcia w formie reintegracji zawodowej i społecznej w ramach Klubu Integracji Społecznej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej oraz Centrum Integracji Społecznej.

Główne czynniki wspierające realizację zadań programu:

1. Środki finansowe wyodrębnione na ten cel w budżecie miasta.
2. Świadomość społeczności lokalnej w zakresie niebezpieczeństw płynących z używania środków psychoaktywnych.
3. Brak przyzwolenia dorosłych mieszkańców miasta na chociażby incydentalne używanie narkotyków przez młodzież.
4. Wzrost zainteresowania społeczeństwa zdrowym stylem życia – wolnym od nałogów.
5. Możliwość dotarcia do dzieci i młodzieży za pośrednictwem szkół i innych placówek opiekuńczo – wychowawczych.
6. Kadra pedagogiczna i psychologiczna nastawiona na wzmacnianie umiejętności społecznych uczniów.
7. Stałe współdziałanie i wymiana informacji między służbami i instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem sytuacji kryzysowych.

Przeciwdziałanie narkomanii zakłada odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych.

Spodziewane efekty:

1. Ograniczenie popytu na narkotyki.
2. Zmniejszenie szkód społecznych i zdrowotnych.
3. Wzrost liczby dzieci i młodzieży objętych programami profilaktycznymi, pomocą psychologiczną i pedagogiczną.
4. Zwiększenie oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
5. Dogłębna analiza zjawiska.
6. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Koszalina

Monitoring i ewaluacja programu

Wskaźniki:

1. wydatki na działania związane z rozwiązywaniem problemu narkomanii,
2. ilość osób uzależnionych i ich rodzin objętych pomocą społeczną,
3. ilość miejsc, w których osoby uzależnione mogą uzyskać pomoc,
4. ilość konsultacji przeprowadzonych z osobami zagrożonymi uzależnieniem,
5. liczba szkolnych i pozaszkolnych programów profilaktycznych,
6. dane z Komendy Miejskiej Policji, Prokuratury Rejonowej, Sądu Rejonowego dot. czynów karalnych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i przestępczości nieletnich, oraz postępowań o przejawy demoralizacji.

Analiza uzyskanych danych, stałe monitorowanie sytuacji w zakresie używania i eksperymentowania z narkotykami dostarczy podstaw do planowania dalszych działań profilaktycznych oraz przesłanek do oceny ich skuteczności i wyznaczania priorytetów do dalszej pracy.

Z realizacji zadań programowych sporządzane będą sprawozdania roczne.

Realizatorzy programu.

Skuteczna realizacja programu możliwa jest tylko przy współpracy wszystkich środowisk, które mogą mieć kontakt z problemem narkomanii. Aby osiągnąć zamierzony cel, ważny z punktu etycznego, zdrowotnego i prawnego, konsolidacja działań jest warunkiem koniecznym.

Podmiotami uczestniczącymi w realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii są:

- Pełnomocnik Prezydenta ds. Uzależnień,
- Rada ds. Przeciwdziałania Narkomanii przy Prezydencie Miasta,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Placówki edukacyjne : szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne,
- Komenda Miejska Policji,
- Straż Miejska w Koszalinie,
- Sąd Rejonowy,
- Zakłady opieki zdrowotnej,
- Organizacje pozarządowe.

Źródła finansowania

- o zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, środki na realizację Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2014 pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (wydatki przeznaczone na realizację niniejszego Programu ujmują się w planach budżetowych Miasta na kolejny rok w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdział 85153- zwalczanie narkomanii),
- o corocznie Prezydent Miasta przedstawi Radzie Miejskiej projekt wydatków na realizację niniejszego programu (podział środków finansowych na 2011 rok stanowi załącznik do niniejszego Programu).

Sposób pozyskiwania realizatorów programów i zasady finansowania zadań.

- o zadania na rzecz przeciwdziałania narkomanii, należące do sfery zadań publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie będą realizowane w oparciu o zapisy tejże ustawy,
- o dysponentem środków budżetowych Miasta oraz koordynatorem realizacji zadań jest Pełnomocnik Prezydenta ds. Uzależnień.

Sposób kontroli realizacji Miejskiego Programu.

- o corocznie Prezydent Miasta składa Radzie Miejskiej sprawozdanie z wykonania zadań Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2014,
 - o stały monitoring realizacji zadań pod względem merytorycznym i finansowym prowadzony jest przez Pełnomocnika Prezydenta ds. Uzależnień oraz Radę ds. Przeciwdziałania Narkomanii przy Prezydencie Miasta, która została powołana Zarządzeniem Nr 425/2473/06 Prezydenta Miasta Koszalina z dnia 4 kwietnia 2006 roku, w skład Rady wchodzi:
1. Małgorzata Borek - Pełnomocnik Prezydenta ds. Uzależnień
 2. Robert Faryniarz - przedstawiciel policji
 3. Krystyna Kruk - specjalista ds. terapii uzależnień od narkotyków - MOPS
 4. Ks. dr Andrzej Wachowicz - przedstawiciel Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej
 5. Włodzimierz Wawrzynowski – psycholog kliniczny, prezes TZN, biegły sądowy
 6. Małgorzata Kowalska - pedagog szkolny Zespołu Szkół Sportowych
 7. Elżbieta Rudnicka - inspektor przy Pełnomocniku Prezydenta ds. Uzależnień
- o Zarządzeniem Nr 529/2228/10 Prezydenta Miasta Koszalina z dnia 21 czerwca 2010 roku – uzupełniającym skład Rady.

Rada pracuje zgodnie z regulaminem pracy Rady przyjętym Zarządzeniem Prezydenta Miasta Koszalina – członkowie Rady nie pobierają wynagrodzenia.

Projekt Programu opracowany został przez Pełnomocnika Prezydenta ds. Uzależnień , przy współpracy Rady ds. Przeciwdziałania Narkomanii przy Prezydencie Miasta i zyskał pozytywną opinię jej członków.